

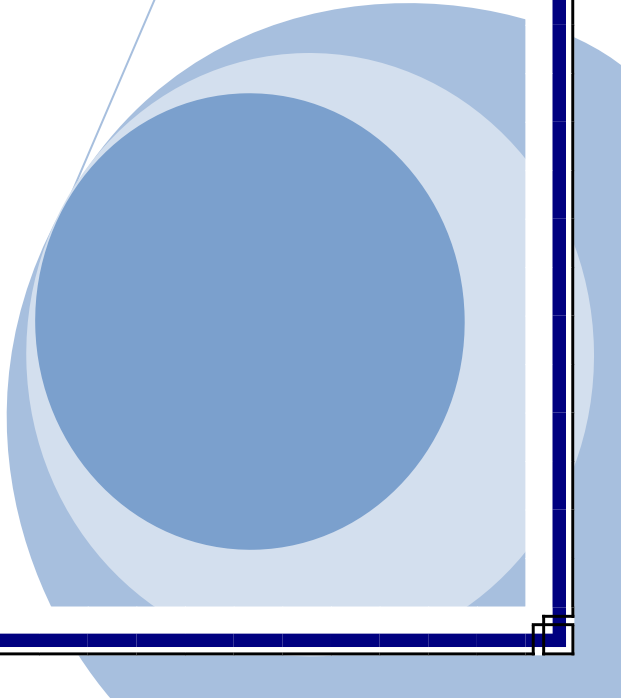
راهنمای اجرای

آیین نامه مسوول ایمنی در کارگاهها

تهیه و تنظیم :

اداره کل بازرسی کار

(اداره بررسی و تجزیه و تحلیل حوادث ناشی از کار)

بسمه تعالی

مقدمه:

آیین نامه بکارگیری مسوول ایمنی در کارگاه ها پس از حدود یک سال فعالیت کارشناسی و با اخذ نظر از متخصصین ، کارشناسان ، تشکل های کارگری و کارفرمایی و بازرسان کارسراسر کشور در جلسه مورخ ۱۳۹۴/۱/۳۱ شورای عالی حفاظت فنی تدوین و در مورخ ۱۳۹۴/۲/۱۶ به تصویب وزیر محترم تعاون کار و رفاه اجتماعی رسید. همچنین در مورخ ۱۳۹۴/۲/۳۰ این آیین نامه برای اطلاع عموم در روزنامه رسمی چاپ گردیده است.

انتظار می رود با اجرای این آیین نامه که با هدف ارتقای سطح ایمنی در کارگاه های مشمول و نظام مند نمودن بکارگیری افراد شایسته و واجد صلاحیت در زمینه ایمنی و پیشگیری از حوادث ناشی از کار تدوین گردیده ضمن بهره مندی از ظرفیت عظیم کارگران و کارفرمایان در ارتقای ایمنی کار در سطح کشور شاهد تحولی شگرف در این زمینه بوده و موجبات حفظ منابع مادی و سرمایه های انسانی کشور فراهم گردد.

خاطر نشان می دارد این آیین نامه که به استناد مواد ۸۵ و ۸۶ قانون کار جمهوری اسلامی ایران تدوین گردیده، به استناد ماده ۹۱ قانون، برای تمامی کارگاه های مشمول لازم الاجرا بوده و متخلفان از تکالیف مقرر، مطابق ماده ۱۷۶ قانون کار مورد تعقیب قرار خواهند گرفت.

بمنظور آشنایی همکاران بازرسی کار با این آیین نامه، شرح ماده: مواد آیین نامه و نحوه اجرای هر یک از آنها تهیه و جهت اطلاع همکاران محترم تقدیم می گردد.

راهنمای اجرای آیین نامه بکارگیری مسوول ایمنی در کارگاه ها

ماده ۱: کارفرما مکلف است به منظور اجرای آیین نامه های ایمنی و حفاظت فنی مصوب شورای عالی حفاظت فنی، با توجه به

شرایط و مخاطرات کارگاه و بر اساس شرح وظایف پیوست شماره (۱)، افرادی را که مطابق این آیین نامه تایید صلاحیت شده اند را به عنوان مسوول / مسوولان ایمنی بکارگیری نماید.

تبصره: تمامی افرادی که با یکی از عناوین: مسوول حفاظت فنی، افسر ایمنی، ناظر ایمنی، رابط ایمنی، همیار ایمنی، کارشناس

ایمنی در کارگاه ها فعالیت می نمایند، مشمول این آیین نامه بوده و لازم است صلاحیت نامبردگان توسط اداره بازرسی کار بررسی و پس از اخذ تاییدیه، در کارگاه عهده دار وظایف محوله مندرج در این آیین نامه گردند.

شرح ماده: در این ماده به سه موضوع تاکید شده که از اهداف اصلی تدوین این آیین نامه می باشند:

۱. ضرورت بکارگیری مسوول ایمنی در تمامی کارگاه های مشمول ۲. ضرورت تایید صلاحیت مسوول ایمنی

شاغل در کارگاه ها و ۳. انجام وظیفه مسوول ایمنی مطابق شرح وظایف پیوست یک آیین نامه. در تبصره ذیل

این ماده اشاره شده که تمامی افرادی که با عناوینی نظیر مسوول حفاظت فنی، افسر ایمنی، همیار ایمنی و غیره در کارگاه ها فعالیت می نمایند نیز مشمول تایید صلاحیت بازرسی کار می باشند.

ماده ۲: سیاست گذاری و تعیین اولویت جذب و نحوه حضور مسوول / مسوولان ایمنی در کارگاه های مشمول، بر اساس وسعت

کارگاه، تعداد کارگران شاغل، نوع فعالیت و مخاطرات موجود، به جز مواردی که در آیین نامه ها و مقررات قانونی مربوطه الزام

گردیده، بر اساس ضوابطی خواهد بود که توسط کارگروهی متشکل از نمایندگان کارگر و کارفرما در شورای عالی حفاظت فنی

و اداره کل بازرسی کار تدوین و توسط مدیر کل بازرسی کار ابلاغ خواهد گردید.

راهنمای اجرای آیین نامه بکارگیری مسوول ایمنی در کارگاه ها

نکته مهم در این آیین نامه، عبارت به جز مواردی که در آیین نامه ها و مقررات قانونی الزام گردیده می باشد. در این خصوص بایستی توضیح داد که در حال حاضر مطابق قوانین و مقررات و آیین نامه های ذیل کارفرمایان مکلف به بکارگیری مسوول ایمنی در کارگاه های خود می باشند.

۱. آیین نامه کمیته های حفاظت فنی و بهداشت کار:

۲. آیین نامه ایمنی در معادن مصوب سال ۱۳۹۱:

ماده ۱- در کلیه معادنی که دارای حداقل ۲۵ نفر کارگر هستند باید یک نفر به عنوان مسوول ایمنی و یک نفر به عنوان مسوول بهداشت حرفه ای به استناد آییننامه کمیته حفاظت فنی و بهداشت کار مصوب شورای عالی حفاظت فنی تعیین گردد. این مسئولیت در معادن کمتر از ۲۵ نفر میتواند به مسوول فنی محول شود.

۳. مقررات ملی ساختمان(مبحث ۱۲)

۱-۵-۵- در کارگاه ساختمانی بناهای با زیربنای بیش از ۳۰۰۰ مترمربع و یا با ارتفاع بیش از ۱۸ متر از روی پی و یا داشتن حداقل ۲۵ نفر کارگر و همچنین در گودبرداری بیش از ۳ متر از کف گذر، مجری موظف به تعیین مسوول ایمنی و معرفی وی به کارکنان ومهندس ناظر می باشد. تعیین و حضور مسوول ایمنی در کارگاه رافع مسئولیتهای قانونی مجری و مسوولین مربوطه نمی باشد.

با عنایت به موارد فوق الاشاره در خصوص اجرای این آیین نامه بایستی به نکات زیر توجه داشت:

راهنمای اجرای آیین نامه بکارگیری مسوول ایمنی در کارگاه ها

۱. در کارگاه هایی که در بالا به آنها اشاره گردید لازم است پیگیری گردد تا کارفرما ضمن بکارگیری مسوول ایمنی نسبت به تایید و تمدید صلاحیت نامبردگان اقدامات لازم را انجام دهد (موضوع ماده یک)

۲. سایر کارگاه ها: در این خصوص پیش بینی شده که کارگروهی متشکل از نمایندگان کارگر و کارفرما در شورای عالی حفاظت فنی و اداره کل بازرسی کار در این خصوص سیاستگذاری نموده و نتیجه تصمیمات توسط مدیر کل بازرسی کار ابلاغ گردد. خاطر نشان می دارد تا زمان ابلاغ این راهنما، کارگروه مذکور تصمیم گیری نداشته و واحدهای اجرایی می توانند پیشنهادات خود را در خصوص مشمول نمودن کارگاه ها به اداره کل بازرسی کار ارسال نمایند.

ماده ۳: احراز و صدور تاییدیه صلاحیت برای مسوول ایمنی، مطابق جدول پیوست شماره (۲) این آیین نامه، توسط اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی استان (اداره بازرسی کار) انجام می شود.

تبصره ۱: تاییدیه صلاحیت مسوول ایمنی با امضای رییس بازرسی کار استان و برای مدت دو سال صادر خواهد شد.

تبصره ۲: تمدید مجدد صلاحیت مسوول ایمنی، با بررسی مستندات ارایه شده مرتبط با شرح وظایف، طی دوره های آموزشی و بازرسی از محل کارگاه توسط بازرسی کار محل انجام خواهد شد.

تبصره ۳: در صورت اعتراض متقاضی به عدم تایید صلاحیت، نظر مدیر کل استان اعلام و در صورت اعتراض مجدد، موضوع توسط اداره کل بازرسی کار بررسی و اعلام نظر قطعی خواهد گردید.

تبصره ۴: بخشهای غیر حاکمیتی فرآیند تایید صلاحیت، بنابر تشخیص اداره کل بازرسی کار و مطابق مقررات جاری کشور، قابل واگذاری به بخش غیر دولتی خواهد بود.

راهنمای اجرای آیین نامه بکارگیری مسوول ایمنی در کارگاه ها

شرح ماده: این ماده و تبصره های ذیل آن به مرجع صدور تایید صلاحیت و فرآیند انجام دو فعالیت: صدور و تمدید صلاحیت اشاره دارد.

بطور خلاصه می توان گفت:

۱. صدور و تمدید صلاحیت مسوول ایمنی توسط اداره بازرسی کار انجام می گیرد این تاییدیه برای مدت دو سال صادر خواهد شد.
۲. صدور تاییدیه صلاحیت برای متقاضی احراز سمت مسوول ایمنی با معرفی نامه کارفرما(فرم شماره یک) و همچنین ارایه مدارک مورد نیاز (فرم شماره دو) و بر اساس جدول رشته و مدرک تحصیلی پیوست شماره دو انجام می شود.(گردش کار پیوست)
۳. تمدید صلاحیت مسوول ایمنی با رعایت موارد زیر انجام می گیرد:
 - الف. بازرسی از کارگاه توسط بازرس کار به منظور ارزیابی گزارش عملکرد فصلی مسوول ایمنی و ارایه گزارش
 - ب. گذراندن دوره بازآموزی و یا دوره تخصصی مرتبط با صنعت.
 - ج. رضایت واحد بازرسی کار محل از عملکرد مسوول ایمنی
۴. در صورت اعتراض مسوول ایمنی به رد صلاحیت در مرحله اول موضوع توسط مدیر کل استان اعلام نظر شده و در صورت عدم پذیرش توسط مسوول ایمنی موضوع به اداره کل بازرسی کار ارجاع و اعلام نظر خواهد شد.

راهنمای اجرای آیین نامه بکارگیری مسوول ایمنی در کارگاه ها

*ضمناً در خصوص واگذاری امور غیرحاکمیتی فرآیند تایید صلاحیت به بخش غیردولتی (موضوع تبصره ۴) تا کنون تصمیمی اتخاذ نشده است.

ماده ۴: مسوول/مسوولان ایمنی موظف به گذراندن دوره های آموزش عمومی و بازآموزی تخصصی خواهند بود که توسط مرجع ذیصلاح موضوع آیین نامه آموزش ایمنی کارگران، کارفرمایان و کارآموزان و با هماهنگی اداره کل بازرسی کار تعیین و توسط مجریان آموزشی ذیصلاح برگزار می گردد،

تبصره ۱: افرادی که گواهینامه قبولی در آزمون های ادواری دوره عمومی ایمنی که توسط مرکز تحقیقات و تعلیمات حفاظت فنی و بهداشت کار برگزار می گردد را ارایه نمایند، از شرط ارایه گواهینامه دوره عمومی معاف می باشند.

تبصره ۲: هزینه های مربوط به دوره های آموزشی و بازآموزی مورد نیاز مسوول/مسوولان ایمنی شاغل در کارگاه، توسط کارفرمای مربوطه پرداخت خواهد گردید.

شرح ماده: در خصوص بحث آموزش که در این ماده به آن پرداخته شده ذکر چند نکته لازم است:

۱. بمنظور ارتقای سطح دانش علمی و فنی، مسوول ایمنی موظف به حضور در دوره های آموزشی خواهد بود که توسط مرکز تحقیقات و تعلیمات حفاظت فنی و بهداشت کار ستادی و با هماهنگی و تایید اداره کل بازرسی کار تعیین و توسط مجریان آموزشی موضوع آیین نامه آموزش ایمنی کارگران کارفرمایان و کارآموزان مصوب شورای عالی حفاظت فنی برگزار می گردد.
۲. هزینه های آموزشی مسوولان ایمنی تنها برای شاغلان در کارگاه (همانند سایر شاغلین کارگاه) توسط کارفرما پرداخت خواهد گردید.

۳. در خصوص افرادی که بمنظور اخذ تاییدیه صلاحیت ملزم به ارایه دوره عمومی ایمنی می باشند (موضوع جدول پیوست دو) نامبردگان می توانند با شرکت در آزمون ادواری که توسط مرکز

راهنمای اجرای آیین نامه بکارگیری مسوول ایمنی در کارگاه ها

تحقیقات برگزار می گردد شرکت و گواهینامه مربوطه را به عنوان جایگزین دوره های عمومی ایمنی
ارایه نمایند.

۴. شیوه نامه آموزش با همکاری مرکز تحقیقات و تعلیمات حفاظت فنی و بهداشت کار تدوین و در آینده
نزدیک ابلاغ خواهد گردید.

ماده ۵: کارفرما مکلف است ظرف مدت یک سال نسبت به تطبیق شرایط مسوول / مسوولان ایمنی کارگاه، که قبل از تصویب این آیین نامه
مشغول بکار بوده اند، با مفاد آیین نامه اقدام نماید.

تبصره: افرادی که قبل از تصویب این آیین نامه، با عنوان مسوول ایمنی در کارگاه مشغول بکار بوده اند، با ارایه گواهی سابقه، از شرط
احراز رشته تحصیلی معاف می باشند.

شرح ماده: در این ماده به کارگاه هایی که قبل از تصویب این آیین نامه دارای مسوول ایمنی بوده اند (نظیر
کارگاه های مشمول آیین نامه کمیته حفاظت و یا آیین نامه ایمنی معادن) و احتمالاً شرایط مسوول ایمنی آنها
با شرایط این آیین نامه مطابقت ندارد یکسال فرصت انطباق داده شده است.

ضمناً، در تبصره ذیل این ماده شرایطی تسهیل کننده برای افرادی که قبل از تصویب آیین نامه با عنوان
مسوول ایمنی در کارگاه شاغل بوده اند و احیاناً مدرک و رشته تحصیلی آنها با جدول پیوست دو مطابقت ندارد
، در نظر گرفته شده بطوریکه نامبردگان می توانند با ارایه گواهی سابقه از شرط احراز رشته تحصیلی معاف
گردند.

راهنمای اجرای آیین نامه بکارگیری مسوول ایمنی در کارگاه ها

ماده ۶: کارفرما مکلف است ترتیبی اتخاذ نماید تا گزارش عملکرد مسوول ایمنی بر اساس شرح وظایف پیوست شماره (۱) این آیین نامه، در پایان هر فصل به صورت مکتوب و یا از طریق سامانه الکترونیکی که به همین منظور طراحی خواهد شد، به واحد بازرسی اداره تعاون، کار و رفاه اجتماعی محل ارسال نماید.

تبصره: سامانه گزارش عملکرد ظرف مدت یکسال از تاریخ تصویب این آیین نامه توسط وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی طراحی و اجرا خواهد گردید.

شرح ماده: مسوول ایمنی موظف است هر سه ماه یکبار گزارش عملکرد خود را مطابق شرح وظایف پیوست شماره یک به واحد بازرسی کار شهرستان ارایه نماید. ضمناً سامانه مورد اشاره در تبصره ذیل این ماده هنوز طراحی نشده لذا لازم است گزارش عملکرد بصورت دستی به واحد بازرسی کارمحل ارایه گردد.

ماده ۷: در خصوص افرادی که بدوا در کارگاه شاغل می گردند، کارفرما مکلف است پس از اعلام تایید صلاحیت مسوول ایمنی، با نامبردگان قرارداد کار منعقد و یک نسخه از آن را به اداره تعاون، کار و رفاه اجتماعی محل ارسال و یا در سامانه ای که اعلام خواهد شد، ثبت نماید.

شرح ماده: به منظور فراهم نمودن زمینه لازم برای امنیت شغلی مسوولان ایمنی در کارگاه این بند در آیین نامه لحاظ گردیده بر این اساس کارفرما مکلف است با افرادی که مطابق این آیین نامه بعنوان مسوول ایمنی در کارگاه شاغل می گردند قرار داد منطبق با قانون کار منعقد نماید.

خاطر نشان می دارد بحث انعقاد قرار داد کار تنها برای کسانی می باشد که بدوا در کارگاه شاغل می گردند بنابراین قرارداد کاری کسانی که قبلاً در کارگاه شاغل بوده اند کماکان به همان شکل قبلی و بر اساس توافقات قبلی با کارفرمای مربوطه باقی خواهد ماند

ماده ۸: کارفرما مکلف است در صورت قطع رابطه کاری با مسوول ایمنی، مراتب را به اداره تعاون، کار و رفاه اجتماعی محل (بازرسی کار) اعلام و بلافاصله نسبت به جایگزینی فرد واجد شرایط اقدام نماید بطوری که تحت هیچ شرایطی کارگاه بدون مسوول ایمنی نباشد.

راهنمای اجرای آیین نامه بکارگیری مسوول ایمنی در کارگاه ها

شرح ماده: مطابق این ماده کارگاه مشمول به هیچ عنوان نباید بدون مسوول ایمنی بماند بر همین اساس در صورت قطع رابطه کاری بین مسوول ایمنی و کارفرما، نامبرده موظف است نسبت به جایگزینی مسوول ایمنی اقدام نماید.

ماده ۹: مسوولیت اجرای شرح وظایف مسوول ایمنی که در این آیین نامه ذکر گردیده بعهدہ کارفرما بوده و بکارگیری شخص یا اشخاص

مذکور رافع مسوولیت های قانونی کارفرما در قبال وظایف محوله بر اساس قانون کار و سایر قوانین و مقررات دیگر نخواهد بود.